

TEST CZYTANIA ZE ZROZUMIENIEM

Czytanie ze zrozumieniem jest jedną z najważniejszych umiejętności, którą osiąść musi uczeń szkoły podstawowej. Bez niej zawsze będzie miał problemy z nauką, a samodzielne rozwiązanie jakiegokolwiek zadania, testu stanie się bardzo trudne. Wszyscy wiemy, że uczniowie, nawet ci, którzy czytają bardzo dobrze, podczas sprawdzianów nie zawsze rozumieją polecenia, przez co zaniżają ocenę swojej pracy. Dlatego przy każdej możliwej okazji uczulam moich uczniów na konieczność bardzo uważnego czytania i niezwykle dokładnego rozumienia czytanych poleceń. Staram się uczyć ich rozumienia przeczytanego tekstu. Gdy na przykład na lekcji czytamy jakiś nowy utwór, zawsze proszę ucznia, który przeczytał określony fragment, aby bezpośrednio po tym opowiedział, o czym ów fragment mówił. Uczniowie miewają kłopoty z wykonaniem, wydawałoby się tak prostego, ćwiczenia. Chętniej podchodzą natomiast do testów.

Korzystam z gotowych testów sprawdzających umiejętność czytania ze zrozumieniem, a czasami sama przygotowuję takie ćwiczenia, starając się, aby korelowały one z tematami poruszonymi na lekcji. W podręczniku dla klasy 6 „Jutro pójdę w świat” (WSiP) znajduje się tekst, który wykorzystałam w teście czytania ze zrozumieniem. Oczywiście nadaje się on także dla uczniów pracujących z innymi podręcznikami.

Instrukcja dla ucznia

- * Przeczytaj uważnie polecenia do wszystkich zadań. Swoje odpowiedzi zapisuj czytelnie i dokładnie.
- * Do niektórych zadań podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna jest poprawna. Zaznacz ją, przekreślając odpowiednią literkę znakiem X.
- * Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać 27 punktów.
- * Zadania rozwiązuj po kolei, jeśli nie potrafisz rozwiązać któregoś zadania, przejdź do następnego. Do opuszczonego wrócisz, jeśli będziesz miał czas.
- * Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 45 min.
- * Pracuj spokojnie, uważnie.

Opowieść o gazecie

Jeżeli istotą gazety jest regularne ogłaszanie wiadomości o bieżących wydarzeniach, to gazeta w takim czy owakim kształcie musi być zapewne stara jak cywilizacja. W starożytnej Grecji wiadomości, które powinny jak najprędzej dotrzeć do ogółu mieszkańców, obwieszczali głośno zebranej na rynku publiczności heroldowie, obwoływacze. Na ścianach ratuszów i świątyń greckich wywieszano pobielane tablice drewniane, na których wypisywano postanowienia rad miejskich; w Rzymie takie tablice umieszczano głównie na Forum; ukazywały się tam ważne obwieszczenia i rozporządzenia, listy senatorów, członków stowarzyszeń lub władz miejscowych. Podobne ogłoszenia, niekiedy wyrżnięte w kamieniu, ukazywały się też w miastach prowincjonalnych.

W Pompei – mieście zasypanym w roku 79 wulkanicznymi popiołami Wezuwiusza i odkopywanym stopniowo od połowy XVIII w. – na zewnętrznych ścianach domów znajdujemy wiele rysunków i napisów: obok plakatów wyborczych, reklam (zwłaszcza jadłodajni), zapowiedzi walk gladiatorów, są tam również ogłoszenia o zgubionych przedmiotach określające wysokość nagrody dla znalazcy. Na wielu domach i grobowcach widnieje prośba o nieumieszczanie napisów.

Jednak pierwszym przedsięwzięciem służącym regularnemu rozpowszechnianiu wiadomości, o którym mamy pewne i konkretne informacje, był rodzaj gazety codziennej publikowanej w Rzymie od 59 roku p.n.e., nazywanej „Acta Diurna” (łac. „wydarzenia dnia”), założonej przez Juliusza Cezara. Niestety, nie zachował się ani jeden numer tej gazety; nie znamy także wysokości nakładu. Przynosiła ona wiadomości o obradach senatu⁸⁷ i zgromadzeniach ludowych, plebiscytach, ważnych nominacjach, rozporządzeniach, traktatach, procesach sądowych, egzekucjach, nowiny morskie i wojskowe, informacje o narodzinach, ślubach, rozwodach i zgonach (o których donosiła rodzina „raniona w pierś”, tzn. pogrążona w głębokim żalu), o niezwykłych wydarzeniach, takich jak wybuch wulkaniczny czy upadek meteorytu, a nawet wyniki walk gladiatorów (...). Wiemy z listów Cicerona, że wiele osób regularnie otrzymywało i czytało gazetę. Istniała ona prawdopodobnie aż do roku 330, kiedy stolicę państwa przeniesiono do Konstantynopola, a więc bez mała czterysta lat! Tak jak my dziś nazywamy np. „Ekspress Wieczorny” krótko „ekspresiakiem”, tak Rzymianie swoje „Acta Diurna” nazywali diurnalis (łac. „codziennik”) (...).

Pierwszymi poprzedniczkami prawdziwych gazet były pisane ręcznie biuletyny zawierające wiadomości handlowe i polityczne (...). W czasie wojny z Turcją w r. 1563 rząd Wenecji wydawał regularnie biuletyn informacyjny, pisany odręcznie, odczytywany na głos na zgromadzeniach publicznych, na które wstęp kosztował drobną monetą zwaną gazeta. Z

czasem nazwa monety przeszła na sam biuletyn i utrzymała się nawet, gdy egzemplarze zaczęto drukować i sprzedawać.(...)

Pierwsze prawdziwe gazety zawierające rozmaite wiadomości i przynajmniej usiłujące ukazywać się regularnie, z góry określoną częstotliwością, pojawiły się w latach 1605-1610. Prawdopodobnie najwcześniejszą była gazeta wychodząca w 1605 r. w Antwerpii. Cztery następne były niemieckie.

Władysław Kopaliński, Opowieści o rzeczach powszednich
(fragm.), za: Jutro pójdę w świat (podręcznik do języka
polskiego, klasa 6), WSiP2000

Pytania do tekstu

I. Istotą gazety jest:

- A. informowanie o ważnych odkryciach naukowych
- B. przekazywanie danych o notowaniach na giełdzie
- C. regularne ogłaszanie wiadomości o bieżących wydarzeniach
- D. podawanie wyników sportowych 0-1 p.

2. Pierwszymi poprzedniczkami prawdziwych gazet były:

- A. ręcznie pisane biuletyny zawierające wiadomości handlowe i polityczne
- B. napisy na murach domów
- C. rzymskie tablice z rozporządzeniami władz
- D. obwieszczenia heroldów 0-1 p.

3. Korzystając z tekstu, uzupełnij zdania:

Rzymianie swoje „Acta Diurna” nazywali.....

Ważne wiadomości mieszkańcy starożytnego Rzymu mogli znaleźć na

.....

umieszczanych na.....

Pierwsze gazety, które ukazywały się w miarę regularnie, pojawiły się w latach.....

0-4 p.

4. Rzymski „codziennik” ukazywał się prawdopodobnie przez

A 150 lat

B. 400 lat

C. 250 lat

D. nie było takiej gazety 0-1 p.

5. Rozwiąż poniższe zadania, zakreślając znakiem X właściwe odpowiedzi:

A. Zniszczone przez wybuch wulkanu Pompeje zaczęto odkopywać w połowie XVIII w.

Tak Nie

B. „Wydarzenia dnia” zostały założone przez Marka Antoniusza w Rzymie w 59 r. p.n.e.

Tak Nie

C. Gazeta jest zapewne tak stara jak cywilizacja.

Tak Nie

D. Listy Cicerona są źródłem informacji o rzymskiej gazecie.

Tak

Nie

0-4 p.

6. Odnalezione przez badaczy prasy numery „Acta Diurna” można dziś oglądać:

- A. w Luwrze we Francji
B. w Muzeum Prasy w Rzymie
C. w Muzeum Narodowym w Warszawie
D. nie zachował się żaden numer tej gazety, więc nie mógł zostać odnaleziony

0-1 p.

7. Jakimi wyrazami możesz zastąpić wyraz gazeta, aby uniknąć powtórzeń. Podaj trzy przykłady.

.....

0-3 p.

8. Wypisz z tekstu trzy rzeczowniki, które są nazwami własnymi.

.....

0-3 p.

9. Wyjaśnij pochodzenie nazwy gazeta.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

0-2 p.

10. Jesteś redaktorem starożytnej gazety „Acta Diurna”. Zredaguj zaproszenie dla czytelników na spotkanie z zespołem redakcyjnym i założycielem Juliuszem Cezarem.

5	A. Tak B. Nie C. Tak D. Tak	4p. Uwaga! Uczeń otrzymuje za każdą poprawną odpowiedź 1 p.
Odpowiedzi i kryteria punktowania zadań otwartych		
Numer zdania	Poprawna odpowiedź i kryteria punktowania	Liczba punktów
3	• diurnalist (ew. codziennik) • na białych tablicach umieszczonych na Forum • w latach 1605-1610 poprawne odczytanie danych z tekstu i uzupełnienie 4 luk – 4p., po jednym za każdą uzupełnioną lukę	4 p.
7	np. czsopismo, pismo, tygodnik, miesięcznik, itd. po jednym punkcie za bliskoznacznik	3 p.
8	np. Rzym, Grecja, Pompeje, Acta Diurna po jednym punkcie za poprawnie napisany rzeczownik	3 p.
9	np. Początkowo gazetą nazywano drobną monetę, którą płacono się za wstęp na zgromadzenia publiczne, na których odczytywano wydawany regularnie przez rząd Wenecji biuletyn informacyjny. Z czasem nazwa monety przeszła na sam biuletyn	0-2 p.
Odpowiedzi do zadań otwartych – zadanie rozszerzonej odpowiedzi		
Numer zadania	Poprawna odpowiedź i kryteria punktowania	Liczba punktów
10	• zredagowanie tekstu zaproszenia z uwzględnieniem wszystkich elementów charakterystycznych dla tej formy wypowiedzi - 2 p. • kto zaprasza? (nadawca) • kogo zaprasza? (odbiorca), • na co zaprasza? (cel), • gdzie? (miejsce), • kiedy? (termin - dzień, czas), (jeżeli uczeń nie uwzględni jednego z podanych wyżej elementów, otrzymuje 1 p.)	7 p.
	• dobór odpowiedniego słownictwa, czyli użycie zwrotu grzecznościowego - 1 p. • poprawność językowa - 1 p. • poprawność ortograficzna - 1 p. • poprawność interpunkcyjna - 1 p. • estetyka zapisu - 1 p.	